*„Stálé“ břemeno na kmenovém jmění neb statku obce.*

V §. 97. kapitoly osmé »o dohledu k obcím« je mezi záležitostmi, o nichž usnesení obecního výboru se má předložiti zemskému výboru k schválení, hned v odstavci 1., ustanoveno: »Když se má věc nějaká, náležející ke kmenovému jmění neb statku obce . . . stálým břemenem stížiti.« Jak známo, uzavírá nyní elektrická společnost A. E. G. s obcemi smlouvy, dle nichž obce dávají řečené společnosti výhradní právo k vedení elektrického proudu a vůbec zařízení po cestách, náměstích a zkrátka po všem svém veřejném majetku na dobu pravidelně 50 let. Je otázkou, potřebují-li takové smlouvy schválení zemského výboru dle výše citovaného §. 97. ob. ř. Při zodpovědění této otázky musí se uvážit, zda takové 50leté zatížení je »stálým« břemenem ve smyslu zákona. Slezský zemský výbor (ve slezském obecním řádě v §. 89. je totéž ustanovení jako v §. 97. mor. obec. ř.) rozhodl (ddto. 16. března 1910 č. 4121) loňského roku, že smlouva elektr. společnosti s obcí hrušovskou — uzavřená na 40 roků již roku 1908, avšak zemským výborem neschválená — potřebuje dle §. 89. slez. ob. ř. schválení zemského výboru, poněvadž znamená závažné (schwerwiegende) zatížení obec. statku, které jednak se stanoviska obce jako takové, jakož i se stanoviska interesovaného obyvatelstva zkoumáno býti musí. Stížnost k správ. soudnímu dvoru proti tomuto rozhodnutí podaná a poukazující hlavně k tomu, že se v tomto případě (při 40letém trvání smlouvy) nejedná o »trvalé« břemeno ve smyslu zákona, byla jako neodůvodněná zamítnuta nálezem ze dne 25. ledna 1911 č. 806 ex 1911. V důvodech tohoto rozhodnutí se praví, že se předně jedná o to, zda v tomto případě je skutečně »břemeno« statku obecního a dále pak, je-li toto břemeno »trvalým«. Objektem práva je zde věc; tedy se jedná o věcné právo a sice buď zástavní nebo o služebnost nebo reální břemeno. Poněvadž § 89. slez. ob. ř. (náš § 97.) mluví o schválení zem. výboru v tom případě, když se má věc nějaká zastaviti nebo stálým »břemenem« stížiti a tudíž se na prvním místě mluví o stížení zástavním právem, nutno pod pojem stálého »břemena« subsumovati další dvě kategorie věcných práv, t. j. služebnosti a reální břemena. V tomto případě pak se jedná o služebnost, poněvadž obec jako majitelka obec. statku se zavazuje ku prospěchu jiného vzhledem k své věci něco trpěti (vedení eletkrického proudu), dále pak vzhledem k téže věci něco opomenouti, co by jinak činiti mohla (sama by mohla elektrické vedení obstarati). Že obec má ze smlouvy také jakýsi prospěch, nemá na kvalifikaci věcného práva jako služebnosti žádného vlivu. Je zde tedy rozhodně stížení »břemenem« ve smyslu obec. řádu.

Běží pak o to, je-li břemeno obec. statku v tomto případě »trvalým«. Stížnost snaží se dokázati, že výraz »trvalý« je zde jako »na věčné časy trvající« (auf immerwährende Zeiten); je-li tudíž

břemeno obmezeno na určitou dobu, není tu potřeba schválení zemského výboru. Správ. soudní dvůr je toho názoru, že výraz »trvalý« (bleibend) je protivou výrazu »v každé době odvolatelný« (jederzeit widerruflich) a že tudíž břemeno je trvalým (stálým) ve smyslu zákona i tenkrát, kdyby se obec na sebe kratší dobu vzdala práva odvolati smlouvu (směřující k obtížení obec. statku). Ostatně se dle názoru spr. soud. dvoru otázka, je-li nějaké břemeno trvalým čili nic, posuzovati musí v každém jednotlivém případě dle konkrétních okolností zvlášť.

Jelikož tedy břemeno (jeho míra) obec. statku musí býti zem. výborem schváleno a zemský výbor odepřel v tomto případě smlouvu schváliti, poněvadž při možném vývoji elektrotechniky na jedné straně a obce samé na straně druhé je 40letá doba příliš dlouhou a kromě toho ku př. země nesměla by zříditi bez svolení dotčené společnosti elektrickou dráhu do Hrušova, nemohl správní soudní dvůr tento postup zemského výboru přezkoušeti z toho důvodu, že obecní řád nějakých obmezení v té příčině neobsahuje a jedná se tudíž o volné uvážení, jež se vymyká přezkoušení se strany spr. soud. dvoru.

Že stěžující si firma při uzavření smlouvy před 10 lety jednala bona fide a zemský výbor slezský teprve po této době odepřel schváliti smlouvu, nelze v tomto postupu dle názoru správ. s. dvoru spatřovati nezákonnost.

V tomto případě se také nejednalo o platnost smlouvy, kteráž otázka je povahy soukromoprávní, nýbrž o to, potřebuje-li smlouva schválení zem. výboru čili nic.

Důležitým je případ tento dnes proto, poněvadž celá řada obcí u nás se připravuje k uzavření smluv s touže elektrickou společností. Jisto je, že nepatrné obce nebudou si samy zřizovati vlastní elektrárny; při připojování se k cizím elektr. sítím je však zapotřebí velké opatrnosti v ohledu národohospodářském i národním.

Frant. Janík, zem. sekretář.

---

## Přehled rozhodnutí c. k. nejvyš. soudu v jiných časopisech uveřejněných:

Právník = P. — Právnické Rozhledy = P. R. — Allg. österr. Gerichtszeitung = G. Z. — Juristiche Blätter = J. B. — Gerichtshalle = G. H. — Notariatszeitung = N. Z. — Příloha k min. věstníku = off. — Österreichisches Zentralblatt für die juristische Praxis = Z. Bl. — Österreichische Zeitschrift für Strafrecht = Z. Str. — Evidenzblatt für österreichische Gesetzgebung und Rechtsprechung = E. Bl. — Przeg. = Przegląd prawa i administracyi; G. T. = Gazetta dei Tribunali; Sl. P. = Slovenski Pravnik. — Ö. Z. f. Er = Österreichische Zeitschrift für Eisenbahnrecht. Připojená čísla znamenají ročník a stránku přísl časop., u min. věstn. běžná čísla rozhodnutí a u E. Bl. ročník